

Erindring om oktober 1943

i arkitektur og monumenter

”Historien findes, hvis den bliver fortalt.” Sådan udtaler Museumsdirektør Janus Møller Jensen. Så hvordan får historien form, så den kan huskes? Det undersøger Dansk Jødisk Museum i deres nyest særudstilling *Bølger, både & birketræer* der åbner den 7. oktober 2026.

I oktober 1943 flygtede knap 8.000 danske jøder til Sverige, efter den nazistiske besættelsesmagt havde iværksat en aktion mod dem. Flugten og redningen er siden blevet en central del af fortællingen om Danmark under 2. verdenskrig. Men måden, historien er blevet fortalt og mindet på, har forandret sig gennem tid.

I *Bølger, både & birketræer* undersøger Dansk Jødisk Museum hvordan erindringen om oktober 1943 er blevet fortolket og fastholdt gennem arkitektur og monumenter. Udstillingen viser, hvordan forskellige tider og perspektiver sætter deres præg på den kollektive erindring i Danmark og i udlandet.

Daniel Libeskind fylder 80 år.

Særudstillingen tager afsæt i museets egen arkitektur, tegnet af den verdensberømte arkitekt Daniel Libeskind. I 2026 fyldte han 80 år, og det har været anledningen til at sætte fokus på

arkitekturen og det, den udtrykker. Museets udstillingsrum er nemlig en fortolkning af historien om flugten i 1943. Museets arkitektur er dermed ikke blot en ramme om historien, men også i sig selv en del af erindringen om den.

”Libeskinds arkitektur fylder helt vildt. Den er både vores største og en af vores måske vigtigste genstande. Den er samtidig en udfordring, fordi den sætter nogle konkrete fysiske rammer for formidlingen og samtidig fokuserer på en enkelt – uanset hvor vigtig den så end måtte være – del af den store historie om 400 års jødisk liv i Danmark. Samtidig er den en attraktion i sig selv og skaber et særligt stemningsfuldt rum, hvor historien også direkte taler til og påvirker gæsten”, udtaler Janus Møller Jensen.

Særudstillingen tager udgangspunkt i Libeskind's værk, men sætter det også i relation til værker af Kurt Harald Isenstein, Rolf Roda Reillinger og Per Arnoldi som udtryk for erindringshistorien om oktober 1943.

Libeskind i undervisningen

At arkitekturen fylder og aktiverer kroppen, har været en central del af museets undervisningsarbejde gennem de sidste 2 år. Derfor er der i særudstillingen inkluderet en masse skitser skabt af elever, der har besøgt museet og arbejdet med 2. Verdenskrig.

Eleverne har sat ord på arkitekturen og skitseret rummet. Børnene og de unges arbejde er et centralt element i udstillingen, der perspektiverer erindringen ind i nutiden og fremtiden. Hvilke ord og tanker vækkes i dem, der kommer uden samme referenceramme som arkitekten eller kendskab til historien – både børn og voksne?

Om særudstillingen

Titel: Bølger, både og birketræer

Periode: 7. oktober 2026 til 28. februar 2027

Sted: Dansk Jødisk Museum

Ved spørgsmål kontakt

Sara Stadager, Museumsinspektør

sf@jewmus.dk

Signe B. Larsen, Museumsinspektør

sbl@jewmus.dk